

ЦЕНА:

За Србију на годину	6 динара
на пола године	3
За стране земље на годину	9

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

БЛАГОДАРНОСТ

Њихова Величанства Краљ и Краљица благоизволела су данас на дан годишњег парастоса блаженоупокојеног Краља Милана послати општини београдској једну хиљаду динара, да се подели сиротињи београдској за покој душе блаженоупокојеног Краља Милана.

Суд општине београдске у име београдске сиротиње овим изјављује Њиховим Величанствима најтоплију захвалност на овоме дару, молећи се Богу, да Њиховим Величанствима подари дуг и срећан живот, а души блаженоупокојеног Краља Милана рајско насеље.

26. Јануара 1902. г.

Београд.

Председник

београдске општине,

Милован Р. Маринковић.

Секретар,

Мих. М. Марјановић.

ОПШТИНСКО УРЕЂЕЊЕ

и

АДМИНИСТРАЦИЈА

ГРАДА ГЛАЗГОА

(По Сер Демсу Белу председнику општине Глазговске и 2 Демсу Патону председнику Уједињених Музејских Удружења Уједињене Краљевине — Велике Британије и Ирске)

Година 1896

VII

КАНАЛИЗАЦИЈА

(НАСТАВАК)

Кад су први канали у Глазгоу били направљени, онда је и сва вода била добијана из уличких бунара; а највише ако је преко тога још у канале упадала, и прала их, вода-кишница. За данашње нужнике система water-closet-a није се тада управо ни знало, — исто толико и за ове садање „зграде санитетске“, које нам сваки час мајстора инсталаторског у кућу доводе — па чак једва да се употребљавала тада и позната и проста *шмијара*. У истини, и све док нисмо добили ову садању и обилну воду са *Лак-Катрајна*, све донде је било и муке за воду: — и тек друга половина деветнаестог века ако нас је снабдела количином довољном за све потребе, па и за извесно просицање. И од тада су и нови нужници water-closet-и ушли у моду код

нас, као ни у једној другој великој вароши; док је најновије издање тога система ушло и у полицијски закон од године 1890, и дало полицији власт: да може свакога газду од куће натерати, да направи такав нужник себи и својим укућанима; па „и да се постара за добру *вентилацију*, као и за сигурно испирање и одвођење нечистоће, кроз нужничке цеви, у канале.“ Сем тога, узета је од тада у рачун и она силна маса *ђубрета*, *трулежи* и *хемијска измета*, које *избацују* из себе а *убацују* у канале, *разне фабрике кожа*, *хартије*, *шваре*, *дистилерије* и т. д.

До половине лета 1884 сва нечистоћа варошка сливала се, кроз разне цеви и канале, у реку *Клајд*, а на тачци где ова, губећи свој брзи речни ток, постаје нека врста морске *баре*, на коју прилив и одлив мора наизменично дејствују, и полагано њену нечистоћу мору предају. Али огромна маса измета, која је од тада у *Клајд* улазила, и још улази, направила је од ове, некада бистре и чисте реке, *џиновски канал*, па и то још *отворени* канал, кроз који *плове*, и *точковима* својим *заталасавају*, *безброј лађа* и *парних бродова*, и који преко лета нарочито испарава масу одвратних *гасова*, чији *смрад* и *задах* *трује* *варошки ваздух* далеко од обала *речних*. Често и *неиздржљив*, овај нас *речни смрад* и *грозно подсећа*: како је *скупа* цена коју сви *плаћамо* за овај наш *модерни*, *велико-варошки живот*. Већ, доста је *зло*, што се с *наших глава* никада не *скида* *густи* *облак* *варошка дима* — са *којега* *смо* и *сунца* и *божја* *неба* у *истини* *жељни* — али је, *доиста*, *несравњено* *веће* *зло* и *опасност*, овај *поред* нас *вечно* *текући* *отров*, и *вечно* *испарављујући* се и *гад* и *смрад* *речни*. *Најмање* је, *зар*, то што се у *њему* *опасно* *трује* *свака* *риба* и *свака* *животиња* што у *води* *живи*. И *доиста*, *кужно* *стање* *Клајда* *одавно* *задаје* *тешке* *бриге* и *главобоље* *свима*, и *општинским* и *државним* *властима* *нашим*. *Истрага* је, и *извештаја* и *предлога* — *комисијских* *стручњачких* и *грађанско* *депутатских* — *ту* *било* и *тушта* и *тама*. Тако, на *пример*, *још* 1853 *год.* *Д. Ф. Бетман* и *професор* *Т. Андерсон* *умољени* су *били* да *проуче* *ствар* и *учине* *предлог*, како да се *Глазго* *курталише* *несносне* *му* *нечистоће*? И *они* су се *пет* *година* *мучили* и *ствар* *изучавали*, и *најпосле* су *поднели* *извештај* у *коме* *ничега* *одређенога* *нису* *предложили*! У *години* 1866 *иста* *господа* *буду* *позвата* на *исти* *посао*, и *буде* *им* *додат* у *помоћ* *још* и *г.* *Д. В. Базалгет*. И *они* *поднесу* *извештај*, у *коме* *предложе* *грађење* *једног* *огромног* *канала* *оп-*

штинског, који би одводио сву варошку нечистоћу чак на *песковиту* *обалу* *Ајр-шира*. Али, како је *велика* *цена* *ове* *грађевине* *уплашила* *тадањи* *Одбор* *општински*, то је *цео* *план* *спавао* *до* 1874, *када* се *државна* *власт* *заинтересује*, и *снагом* *Краљевска* *указа* *нареди* *Сер* *Дану* *Хокшоу* да *проучи* *цело* *питање*. И *Сер* *Дан* то *уради*, *подневши* у *години* 1866 *извештај*, у *коме* *препоручи*: да се, *посредством* *разноврсних* *канала*, као и *једног* *излазног* и *великог* *канала*, *сва* *нечистоћа* *из* *корита* *Клајда* *односи* *до* *Фарландове* *Главице*, и *ту* *баца* у *море*. *Предрачун* *коштања* *оваке* *грађевине* *износио* је *два* и *по* *милијуна* *фуната* *стерлинга* (62¹/₂ *милијуна* *динара* у *злату*) а *годишњи* *трошак* *око* *одржавања* *исте* *предвиђен* је *сумом* *од* 8000 *фуната* *стерлинга*, или *две* *стотине* *хиљада* *динара* у *злату*. И, *поглавито* на *основу* *овог* *извештаја*, *Одбор* *општински* *спреми* у 1877 *години* *пројект* за *установљење* *нарочитога*, *надлежтва* за *одржавање* *Клајда* у *чисто* *стању*. На *жалост*, *надлежни* се *тада* *не* *могоше* *сложити* *између* *себе* *око* *главнога* *питања*, и *ствар* за *онај* *пар* *пропаде*, *односно*, *остаде* у *стању* *пројекта*. *Сумње* *нема*, да је *сам* *Глазго* *ту* *сам* *себи* и *највише* *крив* — *јер* је *једнако* *бегао* *од* *своје* *највеће* *дужности*, и *безброј* *изговора* *пружао*: *само* *да* *не* *опере* *себи* *руке*, и *не* *изнесе* *из* *куће* *оно* *силно* *џубре* *своје*. *Најзад*, *срећом*; *даде* *му* *се* *за* *тај* *посао* *једна* *згодна* *прилика*, *приликом* *грађења* *централне* *пруге* *Глазго—Каледонске* *жељезнице*. *По* *што* је *тој* *прузи* *требао* *један* *велики* *тунел*, *који* *би* *ишао* *са* *истока* *на* *запад* *паралелно* *са* *речним* *коритом*, али *би*, *самим* *тим*, *секао* *масу* *општинских* *канала* *који* *су* *спроводили* *нечистоћу* у *реку*, то *искочи* *потреба*: *да* *се*, *ма* и *по* *скупу* *цену*, *ти* *канали* *преправе* и *њихова* *нечистоћа* *упути* *на* *другу* и *погоднију* *страну*. На *тај* *начин* *дође* *Глазго*, *поред* *осталих*, и *до* *једнога* *великога* *канала*, *који* *му* *односи* *читаву* *штину* *нечистоће* *до* *самога* *Далмарнока* (*једној* *тачци* *на* *доњем* *Клајду*); и *ту*, *на* *једноме* *језику* *од* *земље*, *који* *обухвата* *неких* 28 *јутара* *земље*, *буде* *решено*: *да* *се* *подигне* *фабрика* *за* *прераду* *глазговске* *нечистоће*. И *та* *се* *фабрика* и *подигне* у 1894 *години* — *по* *што* је *за* *њу* *добивено* *одобрење* *Парламента* *још* у 1891 *години* — и *она* *данас* и *ради* и *прерађује* *свакога* *дана* *по* *десет* *милијуна* *галона* *варошка* *измета*.

*

Језик *земље*, на *коме* је *подигнута* *горња* *фабрика* за *пречишћај* *варошке* *нечистоће*, *долази* *од* *једне* *јак* *кривине* у

току саме реке. На источној страни својој, ово земљиште граничи са Рутергенским краком каледонске железнице, док дотична Сванстонова улица прелази на речну страну у правој линији кроз средину фабрике. Дакле, главни канал, који одводи нечистоћу краја у коме живи 215,000 душа, који обухвата око 2154 јутра земље, — а може временом обухватити и свих 3465 јутара земље — тај се канал слива у фабрику, и слива кроз једну комору која мери 17 стопа у дужину, 9 у ширину и 16 стопа и 1 палац у дубину. У овој комори хвата се сав гломазан измет на гвозденој решетки, пре него остала и ређа маса пређе у источну машинску зграду, кроз три, за то удешена и обрнута, канала, а које опет носе извесне талоге каце и вентилацијона корита. При уласку свом у први петостопни канал, — а који води у тако зване „задржне јаме,“ — нечистоћа протече прво кроз окретне решетке од ливенога челика, са полугама, у растојању једна од друге, од пет осмина једнога палца. На устима свакога од она три уласка налази се по једна таква обртна решетка; док пловећу масу која се на њима хвата, прихваћају извесне дижуће се илоче и полажу у један валог од кована гвозђа — одакле се опет пребацује у једну самопоклопну кову, која ју (масу) предаје најзад илочи за уништај. Тако процеђена, течна нечистоћа упада за тим у две задржне јаме, свака од којих има по 47 стопа и 10 палца дужину, 20 стопа у ширину и 10 стопа у дубину. Овде сва гушћа маса иде на дно, које се у свакој јами састоји из три канала у облику римскога V, а уздуж којих на непрекидном ланцу ради, горе и доле, челични гребач, који, гребући нечисти талог, гура га напред у тако зване горње валоге, а из којих га дохваћају и дигну нарочите кове и бацају у железничке вагоне на земној површини. На овај, дакле, начин течна нечистоћа варошка ослобађа се свога густиша и гломазнога наноса; а тим се успехом свршава и први чин у њеноме пречишћању.

(Наставиће се)

РЕДОВНИ САСТАНАК 18. Децембра 1901 год.

Председавао председник општине београдске г. Милован Р. Маринковић. Присуствовали чланови суда г.г. Владимир Лацковић и Драгутин Симић. Од одборника били г.г. Ђорђе Н. Соколовић, Дамњан Стојковић, Љуба Дојчиновић, Благоје Милошевић, Дим. Миленковић, Ђока Тошић, Стојан Пајкић, Р. Драговић, Васа Николић, Јован Петровић, Петар Новаковић, Д. М. Ђорђевић, А. Н. Крмановић, Јанаћ М. Јанковић, Н. Спасић, Богоје Јовановић и Коста Др. Ризнић.

Деловођ, Мих. М. Марјановић.

I

Прочитан је записник одлука седнице држане седамнаестог децембра тек. године и примљен без измене.

II

По прочитању акта иследног судије првостепеног суда за варош Београд, АБр. 11740, којим тражи уверење о владању и имовном стању за Душана Сиротановића, индустријалца, — одбор је изјавио:

Да је доброг владања и доброг имовног стања Душан Сиротановић, оvd. индустријалац.

III

Председник износи одбору на мишљење молбу Тодора Крављанца, оvd. палидулца, којом тражи уверење о породичном односу.

По прочитању те молбе Ст.Бр. 2757, — одбор је изјавио мишљење:

Да се молиоцу може дати тражено уверење о породичном односу.

IV

Председник извештава одбор, да је на дневном реду „Већање односно приреза разрезаног за војну комору.“

После дужег већања по овој ствари, у коме су учествовали одборници г.г. Коста Др. Ризнић, Димитрије Миленковић и Никола Спасић доказујући, да је VII београдска пуков команда неправилно применила чл. 72. закона о устројству војске од 27. Јануара 1901 односно приреза приреза за војну комору, оптеретивши истим и оне грађане београдске који су војну комору раније платили готовим новцем, као и оне београдске грађане, који према стопи непосредне порезе не подлеже плаћању овога приреза, у место да је комору коју београдски грађани по истом закону имају давати разрезала на београдску општину, па да је ова разрез исте на своје грађане учинила, новац прикупила и команди предала, као и обавештења датог од стране председништва, да наплату порезе и свију приреза врши у Београду пореско одељење а не општина, одбор је на предлог одборника г. Косте Др. Ризнића решио:

Да се стави у дужност председништву општине, да ову ствар најскорије довољно извиди и учини представку вишој војној власти о томе, умоливши је да VII београдску пуковску окр. команду упуги на правилну примену постојећег закона о овоме прирезу.

Резултат до којег председништво буде дошло по овој ствари да се саопшти одбору.

V

По прочитању резервата деловође одбора, секретара општине, АБр. 11645, а на предлог општинског суда, — одбор је решио:

Да се на дан двадесетог Јануара 1902 године обави општински збор за извршење избора петнаест одборника општине београдске на место г.г. Атанасија Петровића, Васа Николића, Голуба С. Јанића, Давида Були, Захарија К. З. Поповића, Јована Илкића, Јанаћка М. Јанковића, Косте Лазаревића, Косте Др. Ризнића, Манојла Климидиса, Михаила Михаиловића, Спасе Илића, којима рок службовања истиче на дан 31. ов. м. и г.г. Косте Главинића, Пере И. Јовановића и Светозара Милосављевића који су у току ове године поднели оставке, које су им уважене и одборничких заменика на место г.г. Благоја Милошевића, Др. Воје М. Суботића, млађег, Дамњана Стојковића, Ђорђа Митића, Ђоке Станојевића, Јована Петровића, Миленка Стефановића, Пере Новаковића и Симе Николића, којима рок службовања истиче на дан 31. ов. м.

За чланове бирачког одбора у смислу чл. 21. закона о устројству општине и општинских власти предају се председнику збора одборници г.г. Стојан Пајкић и Димитрије М. Ђорђевић, а њима за заменике заменици г.г. Богоје Јовановић и Ђока Тошић.

Да општински суд даље поступи по прописима закона о устројству општине и општ. власти.

VI

По прочитању извешћа економног одељења, АБр. 11551, о држаној четвртој лицитацији за

издавање под закуп права на узимање и продавање цубока, — одбор је решио:

Овлашћује се општински суд, да по овоме предмету поступи како за најумесније нађе.

VII

По прочитању представке еснафа хлебарског АБр. 11542 по предмету одређивања цене хлеба, — одбор је решио:

Да комисија у коју да уђу одборник г. Др. Воја Суботић, млађи, старешина еснафа хлебарског г. Риста Крстић и г. Др. Павао Поповић, инспектор министарства унутрашњих дела, који да се умоли, изврши ревизију извештаја одборског повереништва од 2. априла 1892 године у смислу ове представке еснафа хлебарског и поднесе извешће са својим мишљењем које да се стави на дневни ред, пошто суду буде поднесено.

VIII

Приступљено је претресу у појединостима уредбе о трошарини града Београда и то I дела „Уређења трошаринске управе“ и по прочитању сваког члана посебице, — одбор је решио:

Да I део уредбе о трошарини града Београда „Уређење трошаринске управе“ гласи:

А. Опште одредбе.

Чл. 1.

Општина града Београда за наплаћивање трошарине у својој општини на предмете именоване у тарифи, као и за вођење трошаринске администрације према Правилнику, који је саставни део ове уредбе, имаће своју управу као засебно одељење Општинског Суда, која ће се звати „Трошаринска Управа за град Београд“.

Чл. 2.

Трошаринска Управа за вршење трошаринских послова имаће своју канцеларију, а поред тога и ове трошаринске установе:

- а, Трошаринске станице;
- б, Трошаринске стражаре;
- в, Трошаринске тргове; и
- г, Трошаринске магацине (антрпоте).

Број ових установа и места где ће постојати, одређује се према потреби и онако како је то другим делом ове уредбе (Правилником) прописано.

Чл. 3.

Трошаринска Управа врши своје трошаринске послове и управља својим установама по одредбама ове уредбе, али под надзором и по налозима општинског суда.

У пословима личним, новчаним, материјалним стоји у преписци са Општинским Судом, који прописује како унутарњу администрацију трошаринску, тако и њене одношаје према другим властима.

Чл. 4.

Општинска Управа у границама ове уредбе, и одобренога буџета, чини набавке и врши издатке, које Трошаринска Управа потребује.

Приходе и расходе, као и учињене издатке по књигама и документима, прегледа за сваки месец месни рачуноиспитач Главне Контроле.

Б. Трошаринско особље.**Чл. 5.**

На челу Трошаринске Управе стоји управник у рангу вишег општинског службеника (шеф одељења), који у одборским седницама за предмете трошаринске природе заузима положај референта.

Чл. 6.

Управник трошарине може бити само онај, који испуњава ове погодбе:

- а. да је рођен или прирођен Србин;
- б. да је потпуно здрав;
- в. да је школски образован, т. ј. да је изучио првни или који други факултет, или административну или трговачку школу (академију) било код нас или на страни, а да за то има уредне документе;
- г. да је био државни или општински службеник и да је као такав провео у активној државној или општинској служби најмање пет година;
- д. да је као државни или општински службеник признат као енергичан.

Тако исто могу конкурисати и они, који су најмање пет година били службеници на угледном положају код каквих домаћих новчаних завода, индустријских и акционарских предузећа, или су њима самостално управљали, а уз то да имају и погодбе тачке а, б и в, овога члана.

Чл. 7.

На основу погодаба изложених у предњем члану од свију пријављених конкурентата Општински Одбор бира управника и одређује му годишњу плату.

Чл. 8.

Са изабраним управником може се закључити и нарочити уговор о року службе, који рок не сме бити дужи од три године, и који се по истеку може за толико исто време и обновити.

Чл. 9.

Управнику трошаринском, за вршење целокупне трошаринске службе, придаје се у помоћ унутарње и спољно особље. Унутарње особље врши службу при самој Управи, а спољно при трошаринским станицама, стражарама, трговима и местним магацинима (антрпотима).

Чл. 10.

Састав унутрашњег особља биће овај:

- а. хемичар — технолог са спремом доктора хемије;
- б. благајник, са рачунском спремом;
- в. два контролора: један с погодбама рачуноиспитача Главне Контроле, а други с погодбама царинског ревизора;
- г. Статистичар, с потребном практичном спремом;
- д. Потребан број писара.

Плата овога особља одређује се годишњим трошаринским буџетом.

Чл. 11.

Састав спољног особља биће овај:

- а. Старешине станица, тргова и смешних магацина (антрпота);
- б. Помоћници старешински;
- в. Магационари;
- г. Спољни контролори;
- д. Стражари позорњаци.

Број овога особља за сваку установу посебице одређује се према потреби, а плата му се утврђује годишњим буџетом.

Чл. 12.

Особље именовано у чл. 10. и 11. ове уредбе бира се из реда пријављених конкурентата а на основу ближних погодаба које ће с обзиром на ову уредбу прописати Општински Суд по предлогу Трошаринске Управе.

Све особље сем управника поставља Општински Суд по предлогу Трошаринске Управе.

Чл. 13.

Осим унутарњег и спољњег особља имаће Трошаринска Управа како за унутрашњу тако и спољашњу службу и ово особље:

- а. Практиканте за канцеларијске послове;
- б. Послужитеље и возаре (кочијаше);
- в. Позорнике пешаке; и
- г. Позорнике коњанике.

Број овог особља одређује се према потреби, а плата му се утврђује годишњим буџетом.

Избор, постављање и отпуштање овог особља вршиће Општински Суд по предлогу Трошаринске Управе.

Чл. 14.

Првенствено право на места у општинској трошарини имаће чиновници и пензионери, као и остали београдски грађани, који имају погодбе изложене у чл. 10. и 11. ове уредбе.

На места именована у чл. 13. постављаће се првенствено они београдски грађани, који су одслужили свој прописни рок у сталном кадру.

Али ни у ком случају не могу се примити у трошаринску службу осуђивани за прљаву и користољубива дела, као ни они који су под стечајом.

Чл. 15.

Чиновници трошарински, који врше спољашњу службу морају имати видљиве службене знаке и униформу. И једно и друго набављају о свом трошку. А какви ће знаци или униформа бити, прописује Општински Суд по предлогу Трошаринске Управе.

Чл. 16.

Трошарински службеници по тачци б, в и г члана 13. морају бити униформисани и наоружани. Униформу и оружје, као и рок њиховог трајања, прописује Општински Суд по предлогу Трошаринске Управе. Исплата свега овог пада на терет трошаринског буџета.

Позорници коњаници набављају коња са прибором према прописима за резерviste коњанике о свом трошку, а храна, лечење и ков њихових коња пада на терет трошаринског буџета.

Чл. 17.

Сви трошарински службеници без разлике дужни су при ступању у службу положити заклетву на савесно и законито вршење службе по закону о уређењу општина и општинских власти.

Чл. 18.

Трошарински службеници при ступању у службу полажу кауцију која служи као залога за накнаду штете, коју би дотични службеник у времену службе учинио.

Количину кауције, као и који ће је службеници имати да је положи, одређује Општински Суд по предлогу Трошаринске Управе.

Кауција може бити у готовом новцу или у хартијама од вредности за које држава јамчи, и чуваће се у каси, ако је у хартијама од вредности, а ако је у готовом новцу, даваће се на приплод.

Кауција са приносом враћа се службеницима, кад из службе иступе или кад из ове буду отпуштени, ако не би имали какве штете да накнађују, у ком случају следује решење Општинског Суда.

Овде је прекинуто даље претресање пројекта уређења трошаринске уредбе с тим да се у идућој седници продужи.

VIII

За остале предмете стављене на дневни ред за данашњу седницу и то: саопштење извешћа Главне Контроле по предмету тражења духовног суда, да се тудори Св. — Савске цркве смене молба масе пок. Боже Боди да јој се призна интерес у 6% за време за које јој је признат у 5% и за време за које је јој није признат, а на њено потраживање од продатог имања општине, и одобрење накнадног кредита на буџетске партије и то: на набавку канцеларијског материјала и за угаљ, гориво и превоз горива за општински водовод, — одбор је решио:

Да се ставе на дневни ред за идућу седницу.

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

19. децембра 1901 г.

Председавао председник општине београдске г. Милован Р. Маринковић. Присуствовао члан суда: г. Драгутин Симић. Од одборника били: г. г. Борђе Н. Соколовић, Дамњан Стојковић, Диматрије Миленковић, Благоје Милошевић, Петар Новачковић, Мих. Михаиловић, Стојан Пајкић, Д. Тадић, Васа Николић, Р. Драговић и М. Штрбић.

Деловођ, Мих. М. Марјановић.

I

Прочитан је записник одлука седнице државне осамнаестог децембра тек. године и примљен без измена.

II

Продужен је претрес у појединостима пројекта уредбе о трошарини града Београда и то I-ог дела исте „Уређење трошаринске управе“ и по прочитању сваког члана посебице, — одбор је решио:

Да остали чланови I-ог дела уредбе о трошарини града Београда „Уређење Трошаринске Управе“ гласе:

В. Дужности трошаринских чиновника**Чл. 19.**

Сви трошарински службеници дужни су вршити своју службу по прописима ове Уредбе и по Правилима која ће Општински Суд, по предлогу Трошаринске Управе прописати, у колико то овом Уредбом није предвиђено.

Чл. 20.

Управник трошарине, као најстарији службеник у Управи трошаринској, има ове дужности:

1. да саставља пројекат годишњег трошаринског буџета;
2. да се стара да приходи трошарински правилно теку, да се књиже и у касу трошаринску унесе, и да предаја њихова буде на време;

3. да се стара да све трошаринске зграде буду у исправном стању, чинећи предлог Општинском Суду, за благовремену оправку, dopravку и подизање потребних нових зграда;

4. да води непрекидно даноноћни надзор над целокупним трошаринским радом, и да одржава дисциплину над целокупним трошаринским особљем;

5. да предлаже за примање и отпуст трошаринске службенике;

6. да за омање неуредности и неправилности кажњава трошаринске службенике опоменом, укором и губитком плате до десет дана, а за веће кривице оптужује их Општинском Суду;

7. да даје одсуство трошаринском особљу по чл. 36. и 37;

8. да распоређује службенике, према њиховој спреми и употребљивости, на послове;

9. да удаљује од службе штетне и болесне службенике именоване у чл. 10. и 11., па о томе да извештава Општински Суд, тражећи потребно решење; и

10. да издаје усмене и писмене наредбе о вршењу трошаринске службе сагласно с Уредбом, Правилником и Тарифом и да се стара о њихову извршењу.

Чл. 21.

Хемичар технололог дужан је да по сваком захтеву станичних и магацинских старешина или по наређењу Трошаринске Управе извршује стручни преглед пића и течности, и свију осталих трошаринских предмета који подлеже хемиско-техничком испитивању и оцени и да о висини и квалитету своје стручне извештаје даје написмено старешинама или Управи, и за њих одговара и морално и материјално.

Хемичар-технолог врши своју службу редовно у лабораторији општинско трошаринској, а по потреби и ван ње.

Хемичар технололог у стручним пословима референт је у Трошаринском Савету.

Чл. 22.

Благајник врши благајничке послове по прописима трошаринске администрације, и рукује главном трошаринском касом, и као такав одговоран је за сав рад код благајне као руковалац и рачунополагач.

Он прима и издаје новац по прописима и пошто се увери да је исплату прегледао и оверио месни рачуноиспитач Главне Контроле.

Свако примање и издавање бележи одмах у благајничку књигу, и одговоран је за уредно вођење исте.

На преписци новчане природе потписује се према потпису Управниковоу.

Чл. 23.

Контролори су двојакога реда. Они су и за унутрашње и за спољашње послове. Првих је дужност да прегледају (контролују) сву новчану и материјалну радњу трошаринску, уверавајући се при том да ли је наплата, издатак, као и примање материјала у трошаринске магацине извршено по Правилнику, по Тарифи и прописима трошаринске администрације, стављајући на сваком документу „исправно“, или „неисправно“ с назначењем у чему је неисправност.

Они прегледају новчане и материјалне књиге трошаринске, а и стање касе и

трошаринских магацина редовно и ванредно, и присуствују при прегледу и оцени трошаринских предмета, када се они у већој количини наплаћују или у магацине смештају.

Спољни контролори употребљују се при фабричним подuzeћима, чији предмети подлеже плаћању трошарине, а тако исто и при контроловању радње трошаринских станица и магацина и појединих трошаринских органа, у наплаћивању трошарине као и за хватање кријумчара.

О целокупном свом раду и једни и други подnose извештај Управнику Трошарине, који наређује даље што треба.

Контролори у вршењу своје службе имају оне одговорности које су прописане законом о уређењу Главне Контроле за рачуноиспитаче.

Чл. 24.

Статистичар води по административним прописима трошаринску статистику и на основу ове саставља дневне и месечне статистичке прегледе и предаје их Управнику на даљи поступак.

Статистичар је одговоран ако статистика није уредно вођена и извештаји по томе не буду тачни.

Статистички подаци штампаће се редовно у службеним општинским новинама.

Чл. 25.

Старешине станица, шргова и трошаринских магацина Управници су својих установа, и као такви врше службу у своме подручју по Правилнику, по Тарифи и по наредбама Трошаринске Управе.

Они су и руковаоци каса код дотичне установе, и у њима чувају трошаринске приходе до предаје, и као такви они су одговорни и као рачунополагачи.

Они воде тачно рачун о потчињеном им особљу да ли оно врши своју дужност, и неисправне и неуредне достављају Управи трошаринској.

Чл. 26.

Помоћници помажу старешине у вршењу њихове дужности, и старају се да се трошаринска служба према прописима и издатим наредбама старешинским тачно и савесно отпавља.

За свој рад одговорни су као год и старешине.

Чл. 27.

Магационари рукују одељењем трошаринских магацина и чувају смештене потребе у њему, старајући се да се предмети поверени им одрже у исправном стању. Све неисправности достављају одмах своје старешини, под којим непосредно стоје и од кога наредбе и упутства у вршењу службе примају. Они су одговорни као руковаоци.

Чл. 28.

Писари и практиканти употребљавају се за канцеларијске послове у опште, и они су у сваком погледу потчињени Управнику.

Чл. 29.

Позорничко и послужитељско особље врши службу при трошаринским установама, где се распоредом Управниковим од-

реди а по издатим прописима и наредбама пазећи строго да се трошарински интереси свуда и на сваком месту штите.

У вршењу службе они стоје под непосредним надзором својих старешина, којима су на службу придодани и којима за свој рад одговарају првенствено.

Г. Одговорности трошаринских службеника.

Чл. 30.

Ради одржавања реда у служби трошаринској, Управник трошарине, Председник Општинског Суда и Одбор Општински имају право изрицати казне над потчињеним трошаринским органима, и то: Управник опомену, укор и одузимање плате до 10 дана; — председник Општ. Суда одузимање плате до 15 дана, и — Општински Одбор до месец дана. — За отпуштање из службе, и то за чиновнике, надлежан је према чл. 10. и 11. Општински Суд са Одбором, а за особље по чл. 13. ове уредбе Управник Трошарине.

Противу решења о административној казни и о отпуштању службеника из службе нема места жалби.

Чл. 31.

Административне су кривице трошаринских службеника, које подлеже административном кажњавању, ове:

1. немарљиво, неуредно и неправилно вршење и напуштање службе и непослушност према наредбама претпостављених старешина;

2. опијање, картање, свађање с друговима и у опште рђаво владање и понашање у служби и ван ње.

Ислеђење по овим кривицама чини Трошаринска Управа.

Чл. 32.

За фалсификате, крађе, утаје и примање мита, и за намерно општењење општинских и приватних интереса у служби трошарински службеници одговарају по кривичном закону. Ислеђење по овим делима чине полицијске власти по тужби Трошаринске Управе или по тужби општењеног лица.

Д. Права трошаринских службеника.

Чл. 33.

Управник трошарине имаће ону плату, која му према чл. 7. ове уредбе буде одређена а тако исто имаће право и на тантијему по чл. 35.

Управник Трошарине има право на одсуство до 20 дана које му одобрава Општински Суд, а веће одсуство Општински Одбор.

Чл. 34.

Остали трошарински службеници имаће право на ону плату која буде годишњим буџетом на тај циљ одређена, и решењем Општинског Суда за сваку категорију службеника утврђена.

Сем плате имају право и на тантијему по чл. 35.

Чл. 35.

Управник и трошаринско особље поред плате буџетом одобрене имају право на 5% тантијеме на вишак бруто прихода преко милијуна динара, и то:

1, Управник има право тантијеме на 30% од те целе суме;

2, Чиновници сразмерно својој плати 20%.

3, Позорници сразмерно својој плати 50%.

На бруто приход до једног милијуна динара нема нико право на тантијему.

Издатак ове тантијеме врши се на крају године по закључку рачуна.

На рачун тантијеме не може се чинити никакав издатак у току године.

Сви службеници и чиновници добијају тантијему сразмерно времену служења.

Отпуштени службеници и чиновници немају на то право.

Чл. 36.

Трошарински службеници имаће поред одређене плате још и ова права:

а. Право на повишицу плате сваке навршене треће године службе у мери коју годишњим буџетом одређује Суд са Одбором Општинским;

б. Право на уживање плате на случај доказане дужевремене болести која је услед напрезања у служби наступила; у којој ће се мери ово издавати, решава Општински Суд са Одбором, а по предлогу Управе Трошаринске.

в. Право на одсуство до 10 дана, које одобрава Управник трошарине а преко овога до 30 дана Општински Суд, по предлогу Трошаринске Управе.

Чл. 37.

Трошарински службеници означени у чл. 13. ове уредбе, имаће поред плате коју према буџету, а по предлогу Трошаринске Управе, одређује Општински Суд, још и ова права:

а. Право на повишицу плате која се одређује према служби за позорнике;

б. Право на принадлежности, које су одређене чланом 16. ове уредбе;

в. Право на потпору из фонда ових службеника према одредбама чл. 39. ове уредбе;

г. Право на награду, када учине ванредне услуге трошаринским интересима, чију меру одређује, по предлогу Трошаринске Управе Општински Одбор.

д. Право на осуство за доказану и неодолжну приватну потребу најдуже до 15 дана, које одобрава управник трошарине, а преко тога времена Општински Суд по предлогу Трошаринске Управе.

Чл. 38.

Сви трошарински службеници, који према природи посла који врше морају бити на служби и дању и ноћу имаће право на стан, огрев и осветлење. Који ће службеници и у којој мери ове принадлежности имати, као и да ли ће се ове према локалним приликама и коме издавати, решаваће Општински Суд по предлогу Трошаринске Управе.

Чл. 39.

За потпору службом онеспособљених трошаринских чиновника, позорника и служитеља и њихових породица основаће се нарочити фонд, у који ће сваки од њих улагати од своје месечне плате.

У овај фонд улазе и ови приходи:

1. Трећина новчане казне наплаћене од трошаринских кривица према чл. 62 Правилника;

2. Приход од продатих кријумчарских ствари.

3. Новчане казне, наплаћене од свих трошаринских чиновника и службеника;

4. Завештања и поклони добрих људи, општина и корпорација.

На крају сваког месеца Општ. Суд даје ове приходе на приплод.

Чл. 40.

Из овога фонда издаваће се ове накнаде:

1. Једногодишња плата једном за свагда оном трошаринском позорнику или служитељу, који би био рањен и онеспособљен у савесном вршењу службе, а није служио и улагао више од пет година;

2. Једногодишња плата једном за свагда породици оног трошаринског позорника или служитеља, који при вршењу службе погине, а није служио више од пет година. У породицу рачунају се на првом месту: жена и законита деца, а кад њих нема — родитељи;

3. Половина једногодишње плате, једном за свагда, оном позорнику или служитељу трошаринском, који би ма којим другим начином онеспособио за вршење службе, а служио више од пет, а мање од десет година;

4. Они трошарински позорници и служитељи, који служе више од десет година уживаће доживотно из овог фонда ове потпоре:

а, једну трећину своје годишње плате, ако су служили више од десет а мање од петнаест година, па постали неспособни за даљу службу;

б, једну половину плате, ако су служили више од петнаест а мање од двадесет пет година па онеспособили;

в, две трећине плате, ако су служили више од двадесет а мање од двадесет пет година па онеспособили;

г, целу плату на име издржавања, ако су одслужили двадесет и пет и више година, па онеспособили;

д, целу плату на име издржавања, ако су одслужили 30 и више година;

Ове потпоре одређује по овој уредби Општински Суд са Одбором по молби дотичног службеника или његове породице, или кад то по дужности предложи Трошаринска Управа.

Неспособност по тач. а., б., в. и г. треба да буде утврђена од стране лекарске комисије коју одређује Општин. Суд.

Потпору ову по извршном решењу издаје Општ. Суд онако како је досуђена.

Својевољним напуштањем и губитком службе губе се и права на ову потпору, а уложени улог припада фонду.

Е. Завршно наређење.

Чл. 41.

Управа трошаринска дужна је за сваку нову годину састављати трошарински буџет прихода и расхода и овако састављени буџет подноси најдаље до 1. новембра Општинском Суду, који га уноси у свој буџет и износи Општинском Одбору на одобрење.

Када општински буџет од Министра Финансија буде одобрен, то одобрење у

колико се тиче трошаринског буџета, Општински Суд доставља Управи трошаринској на знање.

Чл. 42.

Сви садашњи трошарински чиновници које ова Уредба затече у служби, задржавају се у истој све дотле, док се из ове редовним путем због доказане неспособности, непоузданости или неупутног владања не уклоне.

Оним трошаринским службеницима који буду са звања уклоњени, услед доказане неспособности, а према проведеним годинама службе одређује то Општ. Одбор по предлогу Трош. Управе.

Чл. 43.

Сви трошарински позорници и служитељи који не одговоре погодбама чл. 13. овог уређења постепено ће се уклонити са положаја и новим заменити.

Али оним позорницима и служитељима који су по чл. 39. ове уредбе стекли право на потпору, та ће им се по решењу Општинског Суда и Одбора, а по предлогу Управе Трошаринске, одредити.

Чл. 44.

Сума која буде потребна по ставу другом чл. 42. на издржавање трошаринских службеника као и сума потребна на потпору позорника према чл. 44., употребиће се из опште суме која је одређена чланом 45. ове уредбе.

Чл. 45.

Овлашћује се општински Суд са Одбором да ради извођења ове Уредбе може утрошити у течају ове године 12.000 динара из вишка трошаринског буџета.

Овде је прекинуто даље претресање у појединостима пројекта уредбе о трошарини града Београда с тим, да се у идућој седници продужи.

III

За остале предмете стављене на дневни ред за данашњу седницу и то: одобрење накнадног кредита на буџетске партије и то: на набаву канцеларијског материјала и за угаљ, гориво и превоз горива за општ. водовод и за зоб и сено, саопштење извешћа Главне Контроле по предмету тражења духовног суда да се туктори Св. Савске цркве смене и молба масе пок. Боже Боди да јој се призна интерес у 6% за време за које јој је признат у 5% и за време за које јој није признат, а на њено потраживање од претходног имања општине, — одбор је решио:

Да се ставе на дневни ред за идућу седницу.

РЕДОВНИ САСТАНАК

21. децембра 1901 г.

Председавао председник општине београдске г. Милован Р. Маринковић. Присуствовали чланови суда г. г. Владимир Лацковић и Драгутин Симић. Од одборника били: г. г. Ђорђе Н. Соколовић, Дамњан Стојковић, Ђока Тошић, Стојан Пајић, Дим. Миленковић, А. Н. Крмановић, Мих. Михаиловић, Васа Николић, Б. Митић, Р. Драговић, Петар Новаковић и Д. Тадић.

Деловој, Мих. М. Марјановић.

I

Прочитан је записник одлука седнице држане деветнаестог децембра теж. године и примљен без измена.

II

По прочитању акта одељака Управе града Београда АБр. 11786 и 11862, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, — одбор је изјавио:

Да су му непознати: Светозар Комарчић, бив. практикант, Драга Антоновић, удова и Јованка Обојевић.

III

Председник извештава одбор, да је општински суд на основу ранијег одобрења одбора издао привремено из општ. касе 10754,08 динара на набавку зоби и сена за исхрану општинских коња у идућој години с тим, да се ова сума расходује на терет дотичног кредита за идућу годину. Тако се практиковало од пре неколико година. Налази да је та практика неумесна и да се истом стварају већи послови а и незгоде у благајници. Желео би да се та незгода отклони, а иста би се отклонила, ако би се решило, да се овај привремено учињени издатак на куповину хране за општ. коње за идућу годину расходује у овој години на терет општинске готовине и на тај начин кредит стављен на ту циљ за идућу годину био би довољан, да се не одобрава у идућој години привремена исплата хране за коње.

Предлаже одбору, да изводе у томе смислу донети своју одлуку.

По саслушању тога, — одбор је усвојивши овај предлог председништва, — решио:

Да се сума у десет хиљада седам стоотина и педесет и четири динара и осам пара динарских колико је општински суд по раније добивеном надлежном одобрењу привремено утрошио за набавку хране за општинске коње за идућу годину, расходује у овој години на терет општинске готовине по добивеном за то надлежном одобрењу г. министра финансија, како би буџетом предвиђена сума на ову циљ за идућу годину била за исту годину довољна.

IV

Приступљено је претресу у појединостима другог дела пројекта уредбе о трошарини града Београда „Трошаринског Правилника.“

По прочитању сваког члана посебице, — одбор је решио:

Да II-ги део уредбе о трошарини града Београда „Трошарински Правилник“ гласи:

II-ги ДЕО

ТРОШАРИНСКИ ПРАВИЛНИК

1. Опште одредбе.

Чл. 1.

Општина града Београда има право да наплаћује трошарину према Тарифи, која је саставни део ове Уредбе.

Чл. 2.

Трошарином на предмете у Тарифи означене, оптерећује се трошак, који појединци чине из својих прихода за животне намирнице или за услуге и права која они за своју угодност од општине потребују.

Од овога плаћања нико није изузет. Али одступања може бити само на основу закона и законодавних одлука и до мере, која је одређена за сличне државне дажбине, а може бити у корист београдских грађана по решењу Општинског Одбора.

Стално од плаћања трошарине ослобођавају се ствари:

1. за Краљев Двор;
2. за посланике и заступнике страних дворова;
3. за државну и општинску потребу;
4. које пролазе кроз варош (транзит).

Но и на ове ствари, кад су у колима узетим под најам, плаћа се трошаринска такса од кола.

Исто тако Трошаринска Управа, ослобођаваће од плаћања трошарине и оне кућевне потребе, које се уносе у варош приликом сеобе из другог места.

За ово важе прописи Општинског Суда. Начин, на који ће се ослобођавати трошарине предмети за војску по чл. 29. закона о набавкама војних потреба, прописане Општински Суд са Одбором по предходном споразуму с Министром војним.

Чл. 3.

Ако се од предмета на које је при уносу наплаћена трошарина, производе предмети оптерећени већом трошаринском касом, ткао и ако на увезене предмете није одређена никаква трошарина а од њих се или у вези с другим предметима у трошаринском рејону производе предмети који подлеже плаћању трошарине, — онда ће се у првом случају наплатити разлика у такси између трошарине на увоз и трошарине на произведене предмете, а у другом случају она трошаринска такса, која је за њих прописана.

У оба ова случаја одбиће се изван процент као накнада за трошкове по оцени Трошаринског Савета.

Али произвођачу таквих предмета стоји на вољу да их изнесе из трошаринског рејона, и у том случају нема шта плаћати.

Чл. 4.

За трошарински рејон узима се цео атар општине града Београда. Граница овог атара јесте трошаринска линија. Али и ту може бити одступања, те да се неки делови с погледом на насељеност и друге незгоде изузму, о чему ће коначну одлуку доносити Општински Суд са Одбором.

Чл. 5.

Унос трошаринских предмета, као и саобраћај преко трошаринске линије, допуштен је само на местима, која одређује Општински Суд са Одбором, а по предлогу Трошаринске Управе. Та места биће обележена видним знацима, а остали делови линије морају бити заграђени, у колико их сама природа земљишта није оградилa.

Чл. 6.

Сваки, који трошаринске предмете увезе, било да их у трошаринском рејону потроши, било привремено задржи, било да их и само пренесе (с једног краја на други), дужан је да их дотичном трошаринском ограну пријави. Друкчије поступање кажњиво је.

Чл. 7.

Као доказ да је на извесне предмете плаћена трошарина или извршен прописни ред, служи трошаринска признаница или какво било прописно службено обележје.

Али предмете из иностранства, на које трошарину у име општине наплаћују ца-

ринарнице, као и за оне који се поштом преносе на које се трошарина у пошти наплаћује, и на послетку за предмете државних монопола на које трошарину наплаћује Управа монопола, потпун је доказ о плаћеној трошарини признаница, или докуменат истих власти.

Чл. 8.

Управа општинске трошарине мора имати довољан број органа, да се наплаћивање трошарине брзо и тачно врши, да не буде кријумчарења и да се предмети ради наплаћивања трошарине одмах и у најкраћем року могу спровести за наплату, ако се наплата на улазној станици, према пропису тач. а, чл. 16. не врши.

Чл. 9.

Сва радња односно увезених, извезених, провезених, сместишних и произведених предмета трошаринских, изводиће се по начелима закона царинског и закона о државној трошарини, у колико то изреком овде није друкчије прописано.

Чл. 10.

Све кривице учињене противу одредаба овога Правилника, извиђа Трошаринска Управа, изузев оне, које царинарница београдска по прописима царинског закона извиђа и суди.

Извиђање кривица вршиће Трошаринска Управа по основима прописаним за слична дела у царинском закону и у закону о државној трошарини, који сада постоје или који ће постојати, а суђење вршити Општ. Суд.

Чл. 11.

Противу пресуде Општинског Суда донесене по чл. 10. овога правилника жалба се изјављује Министру финансија у року од три дана.

Све жалбе, сем оних које су упућене на Државни Савет подносе се у одређеним роковима непосредно Општ. Суду који их с актима шаље на разматрање већој власти.

Чл. 12.

На име награде потказивачима и хватачима кривица издаће се две трећине од наплаћене казне, а једна трећина припаће Трошаринском фонду.

Количину награде сваком потказивачу и хватачу одредиће за сваки кривични случај Трошарински Савет. Трошаринска Управа по томе издаће решење, противу кога нема места жалби.

2. Посебне одредбе.

А. Трошарински Савет.

Чл. 13.

За расправу стручних трошаринских питања, као и оних, која нису овом уредбом у детаљу предвиђена, постоји у Управи Трошаринској Трошарински Савет.

Чл. 14.

У састав Трошаринског Савета долазе: Управник трошарине или његов заступник; један одборник, кога одређује Одбор Општински за време од 1. Јануара до 31. Децембра; шефови: санитарског и грађевин-

ског одељења Општинског Суда; општински правозаступник и један стручњак царински кога бира Општински Одбор на годину дана.

Трошарински Савет састаје се на позив Управника према потреби. За сваку седницу плаћа се сваком члану савета по десет динара, изузимајући Управника или његовог заступника.

Чл. 15.

Посебне дужности и права Трошаринског Савета прописује Општински Суд са Одбором.

Б. О наплаћивању и повраћају наплаћене трошарине.

Чл. 16.

Трошаринска Управа наплаћиваће трошарину:

а. на станицама: Железничкој, Савској, Савском Колосеку, Топчидерској, Крагујевачкој, Смедеревској и Вишњичкој и на стражарама, које су потчињене овим станицама, а удаљене су од ових. Тако исто наплата ће се вршити и у железничком возу, који је нарочито уведен за донос дневних намирница на београдске тргове, као и на паробродима, а у циљу олакшице произвођача и публике;

б. на трговима: Краљевом, Цветном, Никољском, Рибарском, Марвеном и осталима који постоје или који буду установљени;

в. у смештљивим магацинима (антروطима): Винарском, Ракиском и у магацину Трошаринске Управе, у које се смештају артикли који подлеже лекарском прегледу као и они у већим количинама, који ће се у њима задржати на дуже време;

г. код шивара, фабрика шећера, сода и осталих, у којима се производе трошарински предмети подложни трошарини; даље код млинова и акционарске кланице. Где ће се трошарина наплаћивати, одредиће Трошаринска Управа по предходном саслушању Трошаринског Савета.

Чл. 17.

На све остале предмете обухваћене Трошаринском Тарифом, на које се трошарина не буде наплаћивала код означених станица, тргова, магацина, пивара, фабрика, млинова и акционарске кланице према предњем члану наплата ће се вршити:

а. при канцеларији Трошаринске Управе;

б. при београдској паринарници и њеним одељцима за предмете који преко ње долазе;

в. при београдској пошти за предмете који се преко ње шаљу.

За наплату трошарине код државних установа под б. и в. овога члана, Трошаринска Управа ступиће у споразум са дотичним властима за извођење самог начина наплате.

Чл. 18.

Наплата трошарине чиниће се начином који је прописан за царинске дажбине. Али изузетно од тога даваће се и почек за исплату трошарине, не дужи од 6 месеци нити за мање суме од 500 динара. Почек се може дати само уз покретну

или непокретну залогу. Као покретна залога могу служити: државни или државом гарантовани папири од вредности за две трећине од номиналне вредности њихове, и хартије новчаних завода котиране на Београдској Берзи, највише за две трећине њихове вредности по дневном курсу. Не покретна залога може бити на послетку и хипотека по прописима закона о Управи Фондова. Количину вредности залога одређиваће Трошарински Савет.

Сваком задужењу поред горње залоге претходи соло меница.

Чл. 19.

Трошаринска Управа дужна је при свима својим установама, поменутих у чл. 16. као и при својој канцеларији (тач. а чл. 17.), држати и дању и ноћу способног чиновника, који ће наплату трошарине вршити.

(Свршиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Заклетва. Од ново изабраних одборника и одборничких заменика за општину београдску на збору грађана београдских државаном на дан 20. Јануара ове године, положили су заклетву и примили одборничку дужност 29. Јануара и 1. фебруара ове године и то: одборници: г. г. Вучко К. Ђорђевић, касациони судија, Манојло Клидис, Васа Николић, Коста Др. Ризнић и Соломон Азријел, трговци, Љуба Н. Христић, пуковник у пензији, Тића Марковић, адвокат, Коста Главинић, проф. Вел. Школе и Милан О. Петровић, инжињер жељезн. дирекције; одборнички заменици: г. г. Пера Новаковић, трг., Лазар Матић, јорганџија, Јован Смедеревац, инжињер — грађевинар, Милош Валожич, књиџар, Пера Павловић, књиговезац, Урош Благојевић, учитељ у пензији, Тома Цинцар-Јанковић, управник београдске царинарнице, Михаило Бобић, професор гимназије и Ђорђе Петровић, трговац. Честитамо.

Управник општинске трошарине. Решењем суда општине београдске од 27. Јануара ове године, АБр. 938, постављен је за управника трошарине вароши Београда г. Лаза С. Карамарковић, инспектор Министарства унутрашњих дела у пензији, и 1. овог месеца уведен у дужност пошто је на исту претходно положио заклетву и прописану кауцију предао главној општинској благајници. Честитамо.

Заступник управника општинске трошарине г. Драгутин Симић, члан општинског суда, пошто је предао дужност управника општинске трошарине ново постављеном управнику г. Карамарковићу разрешен је од исте дужности и упућен на редовну дужност.

ЛИСТАК

ИЗ ПЕДАГОШКЕ НАУКЕ

НЕШТО О ОБРАЗОВАЊУ ВОЉЕ

III

Начин извођења највишег васпитног задатка.

Казали смо да су Етика и психологија две најглавније чињенице на којима педагогика заснива своју радњу. У првом делу ми смо одре-

ђујући највиши васпитни задатак узимали у претрес у главном етичке идеје и видели да је педагошка телеологија узела позајмицу најглавнијем васпитном смеру из Етике. Да би смо могли извести јасније начин примене методолошких начела у васпитању нужно је да се осврнемо на психологију као другу грану на којој педагогика заснива свој рад.

Као што смо напред казали воља има ова своја два обележја: убеђење и поступање. Према овоме и васпитање воље имало би ова два обележја: стварање убеђења и управљање по томе убеђењу. Ну да би се отклониле сметње и штетни утицаји које могу и с других страна долазити у васпитању постоји и трећи обележја а то је управа над децом.

Док дете не одрасте преовлађује управа над њиме као први правац којим васпитање има ићи. Доцијим развитком ствара се убеђење а на крају се јављају одлуке по убеђење које је сам васпитник створио.

Анализом убеђења доћи ћемо до ова два главна састојка који чине садржину његову а ту су знање и осећање. И једно и друго су резултат комбинације представа. Знање се састоји из представа о циљевима и средствима. Осећања се развијају разрадом знања. Најглавније погодбе за развитак знања и осећања су ове:

1. Не може се развити ни знање ни осећање према неком градиву ако ученик нема у себи ничега да изнесе на сусрет.

2. Да би могло неко градиво бити доступно духу васпитниковом треба да одговара његовим аперцептивним моћима.

3. Обрала градива мора се удешавати према законима техничког развитка и

4. Безусловна је нужна особина за јединство духа концентрација градива.

Врло важна чињеница за стварање убеђења је особина духа по којој се осећања могу слити па макар она и различна била. Ми ћемо се на ову ствар обазрети доцније а за сад треба да уочимо још једну околност о овом обележју људскога убеђења — о осећању. Највећу вредност у људском раду тек има оно знање које је загрнуто осећањем. Знање без осећања је мртво. Јачину духовне активности чини тек знање које је у вези са осећањем. Ова осећања казују које знање има највише вредности за наш дух, јер само тако знање чини извесну пријатност у духу. Знање загрнуто осећањем даје највише побуда за саморадњу у васпитаниковом духу, а то је оно што се највише цени у васпитању.

Ако се дакле наставом жели да створи убеђење а ми смо под убеђењем рекли да треба разумети и знање и осећање, онда њој треба да је циљ да створи осећање о вредности многоврсних представа. Никако пак не треба да је настави циљ само знање како се то до сад узимало. Знање би дакле дошло овде као средство за стварање заузетости или заинтересованости за циљевима и средствима у друштвеном и природном животу.

Однос наставе и васпитања.

Рекли смо да Педагошка методологија ставља ова средства васпитачу да дође до остварења намераваног циља: *васпитање у ужем смислу и настави*. Васпитањем у ужем смислу се дејствује на образовање карактера ту долази и васпитање у побожности, послушности, верности, навикавању на уредност, издржљивост и т. д. У овоме навика треба да игра улогу. Поуке су мртва слова на хартији за васпитавање. Дете треба самим животом да дође до моралних убеђења, помоћу којих ће се управљати у животу.

Наставом се ствара убеђење помоћу кога ће дете својом саморадњом одлучивати своје по-

www.unilib.rs
 ступање. Настава је дакле средство у служби васпитања.

И настава и васпитање у ужем смислу морају стајати у тесној вези и бити у таквом одношају према највишем васпитном циљу да једно другом никад не противурече. — Само тако се може доћи до остварења његовог: до образовања *јакe моралне воље*.

О задатку наставе.

До сад се узимало да је циљ настави давање знања. Међу тим из овога што је додво речено вредност човечија не цени се по количини и каквоћи знања већ по његовој вољи. Према томе отпада тврђење да је знање циљ васпитавања. Знање је средство којим се долази до остварења највишег васпитног смера. Знање се даје наставом. Дидактика или наука о настави излаже начине помоћу којих се наставом код ученика ствара тако знање које ће водити остварењу највишег васпитног циља.

Свако знање не ствара вољу. Знање је често једна непокретна индиферентна готовина, која се може састојати мање више и из потпуно чистих и јасних представа. Докле год је овакав случај не може се из њега развити воља. Дакле да се из знања развије воља треба ово двоје: 1. да оно уђе у сферу осећања и 2. да пробуди интерес.

Интересовање васпитаниково не сме бити једнострано, јер не би одговарало правом мору, не би одговарало ономе што се тражи од једне карактерне личности. Него интересовање треба да је *многострано*.

Човечији се дух ставља према објектима, којима се бави и сматра их према себи као нешто страном — или их сматра као и себе самог као један део свога света и онда долази с њима у узајамни однос. Према томе они су му или предмети знања или предмети дружења.

Човечији дух може проматрати природу и њене предмете с емпиричким интересовањем т. ј. кад се жели да се сазнају предмети са својом многостручношћу и шаренилом, даље може се природа спекулативно изучавати т. ј. кад се води рачун и размишља о односима и зависности појединих предмета међу собом и најзад естетичким интересовањем кад се суди о њиховој доброту и лепоти. У свима овим случајевима би интересовање служило као објективно знање. Ну човечији дух може узимати субјективна учешћа према појединцима у друштву, према заједници, према Богу и на тај начин духовно дружећи се развијати интересе симпатичке, специјалне и религиозне.

Према овоме задатак васпитне наставе би био да произведе многоструко интересовање код васпитаника с погледом на развитак јединства свести који је основица за развитак карактерне личности.

Избор наставног градива.

Рекли смо да је настава циљ да произведе у духу дечијем многоструко интересовање. Према томе за нас је од вредности при избору градива само тако градиво које је кадро да изазове многострано интересовање, с погледом на остварење највишег васпитног смера. Као прва погодба за избор оваког градива је да оно одговара аперцептивној моћи ученика, а други да градиво послужи за васпитаников живот и кретање његово у садашњости. Не треба заборавити да васпитаник има да живи у животу као морална личност. Да би могао живети као што треба он треба добро да познаје културно стање

садашњости. Али је садашњост испреплетена веома компликованим односима да се у њој дечији дух не може наћи, и онда таква маса испреплетаних односа не би могла да пробуди она и онаква интересовања која је васпитна настава поставила као циљ за достигнуће највишег васпитног смера. С тога се морамо помоћи овим.

Познато је да се аперцепује лакше оно што је приближније дечијем духу него оно што му је сасвим непознато и што је сувише удаљено за његове духовне моћи. Дакле градиво које се прилагођује дечијем духу лакше се усваја и прерађује.

Као год што се појединац поступно развијао тако и цело друштво. Развитак народне културе подудара се у главном са развитком индивидуалног живота. За ово нам културна историја пружа врло много примера. Размак напредовања од примитивног доба развитка човечанског па до садашњице, потпуно је истоветан са размаком духовног развитка човековог од детињства до зрелости човечије. И у једном и у другом случају развитак се је појављивао поступно. Период по период. Ти ступњи у индивидуалном животу могли би се назвати аперцептивни ступњи развитка, а ступњи културног развитка читавог друштва или народа: културно историски ступњи народа.

С моралног гледишта исто се тако могу упоредити развитак индивидуални и социјални. Док се у млађем добу развитка јавља већа приврженост и зависност родитељима, слепо покораване ауторитету, и док се та морална зависност све више и више ослобођава у доцнијем развитку, тако да са духовном зрелошћу наступи и потпуна самоуправни зрелост — дотле у животу народа може се, исто тако, констатовати иста поступност у погледу моралног и религиозног развитка. У првобитном добу личност човекова потпуно се губила у целини. Са издвајањем породица водило се рачуна о свакој личности али се оне потпуно покоравале ауторитету старешине. Образовањем племенских облика друштвене заједнице потчињаване ауторитету било је драговољно. Државним обликом живота одређени су односи и постављена су правила и закони којима се сваки морао покоравати, без обзира ко би могао бити на врхунцу државне управе. Са напредком и развитком моралних убеђења и друштвених потреба, најзад се, као највиши ступањ моралне свести развила самоуправни организација, по којој се подчињавање воље врши само принципу а не и личности.

Кад се овако дакле слажу индивидуални и колективни развитак у својим фазама и обележју, онда је природно, да човек, налазећи се у добу аперцептивног развитка, које одговара културно-историском ступњу колективног развитка може боље појмити све одношаје и све чињенице, него кад би путем фантазије покушавао да створи слику садашњице у оном добу развитка, које одговара ранијем добу. С тога се градиво мора бирати с обзиром на аперцептивне моћи схватања дечијег, тако да дете прође као кроз скалу, у свом духовном развитку, целокупан живот човечанства у његовом развитку.

О овоме лепо вели Рајн „оба низа, индивидуално и опште развиће, морају се довести у склад. Помоћу градива што га даје народни развитак мора индивидуа брзо, концентрично прећи општи развитак како би се на тај начин спремила, да доцније као моралан карактер схвати висину садашњости и ако у најскромнијем положају суделује у вршењу њених задатака.“

Ову мисао по којој се развитак културни у великоме понавља или прелази брзо у индивидуалном развитку изнео је први Хербарт. Управо то је изведена мисао Дарвиничина и примењена на васпитање. Та иста мисао може се наћи и код многих књижевних великана и најзнатнијих умова као што су Лесинога, Хердера, Гете-а, Шилера, Спенсера, Русо-а, Песталоција, Дистеропа, Фребела и т. д.

Ми се нећемо овде задржавати на принципу културно-историских ступњева и примени наставног градива према ступњу аперцептивних моћи и аперцептивног ступња развитка, јер би нас то одвело далеко и то би било предмет особите расправе, али ћемо само поменути потпуности ради да је први применио и одредио грађу у народ. школи према принципу културно-историских ступњева и аперцептивног развитка немачки педагог Цилер.

Грађу за предавања по овим принципима Цилер је удесио за осморазредну немачку школу. По Цилеру на прво место долази митско доба, које се огледа у бајкама, па онда појединачни напори, борбе појединаца са стварношћу, што је лепо представљено у причи о Робинзону. То су два предходна ступња, после којих долази заједница — друштвени живот. У овоме имамо 6 ступњева: лепа послушност ауторитету (патријархално стање) покораване ауторитету с питањем (за што се покоравам?) (доба судија код израјљаца) добровољно покораване ауторитету (доба краљева и царева). Љубав према ауторитету који водемо (Исус Христос) васпитавање појединаца по угледу на ауторитет (апостолско доба) и преображај у том духу друштвеног живота (организација хришћанске цркве).

Хартман је одредио ступње у психичком развитку детета. По њему за прве три године (од 1—3.) претеже ренепција. Примање спољних утисака од 4—6 претежна је репродукција од 7—8 год. Као III ступањ претеже фантазија и дечије поверење и послушност. На IV ступњу истиче се механичко памћење (од 9—10 год.) пажња је већа и јаснија; у исто време јавља се самом осећање јака покретљивост добровољно потчињавање ауторитету.

На V ступњу (11—12) развијају се појмови ствара се убеђење, свесна воља. На VI пак већ настаје влада разума и логичног памћења а морално убеђење почиње владати вољом.

Бајер је у развитку материјалне културе поставио ступње: ловачко стање, номадско стање, доба земљорадње, мали градови и занати велике вароши и крупна индустрија. Дакле ту се износи материјална култура са гледишта човековог културног рада те да се види како је човек у разним ступњима својега развитка употребљавао спољашност у служби своје воље.

Код нас је г. Др. Стеван Окановић први пре-нео идеју културно-историјских ступњева и аперцептивног развитка — применио на нашу народну школу.

Према плану који је он до детаља разрадио, наставно градиво имало би се распоредити по начелима концентрације и генетичко-историске поступности у шесторазредној срп. осн. школи, у којој би наша нар. историја заузела концентричну тачку васпитне наставе.

Нацрт такога једног плана г. Окановић удесио је специјално и за вежбаоницу Алексиначке учитељске школе, где је покушавано да се ове теориске идеје и практички остваре.

(Наставиће се)

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА